

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวัง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวัง 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวัง ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้มารับบริการทางการแพทย์ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวัง ในเดือน กรกฎาคม 2551 โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 200 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียลและการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผู้มารับบริการทางการแพทย์ เป็นเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน ครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 31 - 50 ปี สามในห้ามีสถานภาพสมรสแล้ว มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ถึงปริญญาตรี มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 15,000 บาทและเกือบครึ่งมีรายได้พอใช้แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ

ผู้มารับบริการทางการแพทย์ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวังพบว่า ในภาพรวม พฤติกรรมสุขภาพอยู่ในระดับเหมาะสม โดยด้านการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยมีระดับพฤติกรรมเหมาะสมสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการหลีกเลี่ยงสารที่เป็นโทษ ด้านการจัดการความเครียด ด้านการพักผ่อน ด้านการออกกำลังกายตามลำดับ ซึ่งมีพฤติกรรมสุขภาพในระดับเหมาะสมส่วนด้านการบริโภคอาหารมีระดับพฤติกรรมสุขภาพต่ำสุด คือ ระดับปานกลาง

ทัศนคติต่อพฤติกรรมสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวัง ในภาพรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับดี โดยทัศนคติต่อพฤติกรรมสุขภาพรายด้านที่อยู่ในระดับดี คือ ด้าน

การปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการความเครียด ด้านการพักผ่อน ด้านการหลีกเลี่ยงสารที่เป็นโทษ ตามลำดับ โดยด้านการบริโภคอาหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งมีทัศนคติระดับปานกลาง

การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการดูแลสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ ที่กองแพทย์หลวง พระบรมมหาราชวังพบว่า ในภาพรวมมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับสูง ด้านการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ในภาพรวมได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางและได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับมาก ด้านการรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ พบว่า แหล่งข่าวสารที่ผู้มารับบริการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดและในภาพรวมมีระดับการรับรู้ข่าวสารด้านสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความพอเพียงของรายได้กับรายจ่าย ทัศนคติต่อพฤติกรรมสุขภาพ การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการดูแลสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและความถี่ในการได้รับข่าวสารด้านสุขภาพ

ปัจจัยที่สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมสุขภาพโดยรวม ได้แก่ การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการดูแลสุขภาพ ทัศนคติต่อพฤติกรรมสุขภาพ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในครอบครัว อายุ และ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามลำดับ ซึ่งสามารถรวมอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมสุขภาพของผู้มารับบริการทางการแพทย์ฯ ได้ร้อยละ 51.8

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) กองแพทย์หลวงฯ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมด้านการบริโภคอาหารและพัฒนาทักษะการดูแลตนเอง อีกทั้งมีการติดตามประเมินผลกิจกรรมเป็นระยะ ๆ มีการกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ มีการยกตัวอย่างผู้ที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมสุขภาพและดูแลตัวเองให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เห็นแบบอย่าง เพื่อส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นว่าเขาทำพฤติกรรมนี้ได้

2) กองแพทย์หลวงฯ ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพในด้านต่าง ๆ ให้มีความดีเพิ่มขึ้น เช่น การจัดบอร์ดความรู้ด้านสุขภาพ การจัดอบรมและบรรยายความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ มีการเปิดซีดีในเรื่องความรู้ด้านสุขภาพให้ผู้มารับบริการดูระหว่างรอการรับการรักษา ลงบทความด้านสุขภาพในวารสารของสำนักพระราชวัง และบทความเกี่ยวกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น

3) เจ้าหน้าที่กองแพทย์หลวงฯ ควรพัฒนาการให้บริการ ให้มีพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้มารับบริการ มีการแลกเปลี่ยนความรู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการดูแลตนเอง การส่งเสริมสุขภาพในด้านต่าง ๆ กับผู้ที่มารับบริการ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ของตนอย่างสม่ำเสมอ

This study has 3 objectives: 1) to explore health behavior of the clients receiving medical services at the Royal Medical Unit, The Grand Palace; 2) to examine factors associating with health behavior of those clients; and 3) to investigate factors predicting health behavior of those clients. The sample includes the clients receiving medical services at the Royal Medical Unit, The Grand Palace, in July 2008, recruited by accidental sampling to obtain total 200 subjects. Questionnaire was used for data collection, and statistical analysis employed distribution, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, Point biserial correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

Results reveal that the clients receiving medical services are at similar proportions for both males and females, half of them aged between 31 – 50, and 3 out of 5 were married. Their education levels range from higher secondary/lower vocational to bachelor degree, and their monthly income falls between 5,001 - 15,000 baht, with about a half are able to make ends meet but without any savings.

In overall, they reported proper health behavior. Their most proper behavior is safety practice, followed by avoidance of hazardous substances, stress management, relaxation, and exercise, respectively. Whereas the least proper behavior is food consumption which is at moderate level.

These medical clients reported good level of overall attitude towards health behavior. On each aspect, they have good attitude towards safety practice, exercise, stress management,

relaxation, and avoidance of hazardous substances, respectively, but have moderate level attitude towards food assumption.

The clients reported high level of attitude towards perceived self-efficacy on health care. Generally, they received moderate social support from their family members and high social support from health personnel. Television is their main source of perceived information. Comprehensively, their perceived health information is at low level.

Factors associating with health behavior of these medical clients include age, education level, income, sufficiency of income against expenses, attitude towards health behavior, perceived self-efficacy on health care, social support from family members, social support from health personnel, and frequency of received health information.

Factors explaining overall variation of health behavior are perceived self-efficacy on health care, attitude towards health behavior, received social support from family members, age, and frequency of received information, respectively, all of which can co-explain the variation of health behavior of these medical clients at 51.8 %.

Recommendations

1) The Royal Medical Unit should conduct activities to promote proper food consumption behavior as well as self-care skill, including periodic monitoring and evaluation of these activities. They should also acknowledge and encourage people who participate in the project, and present the ones with successful health promotion and self-care behaviors as exemplary roles to others and to increase their self-confidence in following such behaviors.

2) RMU should more frequently disseminate various aspects of health knowledge through, for instances, arranging boards/displays, conducting trainings/lectures, presenting CDs to the clients during their waiting for check up/treatment, presenting in the Bureau of the Royal Household's Journal useful articles on health issues and people with successful health promotion and self-care behaviors, etc.

3) Staff of RMU should develop and make their services available to the clients. They should exchange knowledge and be able to give the clients advises about self-care practice and health promotion, and also develop their body of knowledge on health on a regular basis.